

Халқ сўзи

Ўзбекистон — келажги буюк давлат

2022 йил — ИНСОН ҚАДРИНИ УЛУҒЛАШ ВА ФАОЛ МАҲАЛЛА ЙИЛИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

WWW.XS.UZ

E-mail: info@xs.uz

2022 йил 13 апрель, № 76 (8138)

Чоршанба

Сайтимизга ўтиш учун QR-кодни телефонингиз орқали сканер қилинг.

ФАРМАЦЕВТИКА ТАРМОҒИДАГИ КЎРСАТКИЧЛАР ТАҲЛИЛ ҚИЛИНИБ, ҚЎШИМЧА ВАЗИФАЛАР БЕЛГИЛАНДИ

Президент Шавкат Мирзиёев 12 апрель куни фармацевтика тармоғини ривожлантириш масалалари бўйича йиғилиш ўтказди.

Жорий йил 21 январда Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2022 — 2026 йилларда фармацевтика тармоғини жадал ривожлантиришга оид Фармони қабул қилинган эди. Унга қўра, маҳаллий дори воситалари ишлаб чиқариш ҳажмини 3 баробарга ошириш, ички бозорни таъминлаш даражасини натурал ҳажмида 80 фоизга етказиш вазифаси қўйилган.

Йиғилишда шу борада бошланган ишлар, тармоқдаги лойиҳалар ҳолати танқидий таҳлил қилинди. Мамлакатимизда йилга 1 миллиард 600 миллион долларлик фармацевтика маҳсулотлари истеъмол қилинади. Шундан катта қисми — қарийб 1 миллиард 200 миллион долларлик маҳсулотлар импорт қилинмоқда.

Худудлар кесимида олганда, маҳаллийлаштириш даражаси мутлақо қониқарсиз. Қашқадарё, Сурхондарё, Хоразм, Бухоро ва Фарғона вилоятларида истеъмол қилинадиган дорининг атиги 2 — 5 фоизи маҳаллий ишлаб чиқарувчилар ҳиссасига тўғри келади.

Шу боис Фармацевтика тармоғини ривожлантириш агентлигида лойиҳалар билан ишлаш тизимини янгидан жорий этиш вазифаси қўйилди. Дори воситаларига талабни ўрганиб, уларни маҳаллийлаштириш чора-тадбирлари белгиланди.

Хусусан, шу йилнинг ўзига 80 миллион долларлик 34 та лойиҳа режалаштирилган. Мутасаддиларга бу борада тадбиркорларга кўмаклашиб, лойиҳаларни ўз вақтида ишга тушириш бўйича топшириқлар берилди. Йирик хорижий компаниялар билан музокара-лар ўтказиб, уларнинг брендларини жалб қилиш муҳимлиги таъкидланди.

Шунингдек, Инвестициялар лойиҳа маркази томонидан яна 18 та истиқболли лойиҳа ишлаб чиқилган. Давлатимиз раҳбари уларни Ҳиндистон, Германия, Туркия, Хитой, Жанубий Корея каби давлатлар компаниялари билан ҳамкорликда ташкил этиш бўйича тавсиялар берди. Янги лойиҳаларни молиялаштириш ҳамда айланма маблағлар учун 200 миллион доллар кредит ресурслари жалб қилинадиган бўлди.

Тармоқдаги экспорт масаласи муҳокама қилинар экан, унинг катта қисми Тошкент шаҳри, Тошкент ва Сирдарё вилоятларида бўлаётгани, қолган худудларда бу кўрсаткич анча паст экани кўрсатиб ўтилди. Янги лойиҳалар натижасида фармацевтика маҳсулотлари экспортини кескин ошириш мумкинлиги қайд этилди.

Соғлиқни сақлаш вазирлиги ҳамда Молия вазирлигига юртимизда талаб юқори бўлган 120 турдаги дори воситаларини маҳаллий ишлаб чиқарувчилардан 3 йил муддатга кафолатли харид қилиш бўйича кўрсатма берилди. Бунда, айниқса, онкология, гематология, эндокринология ва вирусли касалликлар учун дорилар нарҳини арзонлаштириш кераклиги таъкидланди.

Йиғилишда маҳаллий ишлаб чиқарувчиларни қўллаб-қувватлаш масалаларига алоҳида эътибор қаратилди.

Бугунги кунгача дори ва табибий воситалар ишлаб чиқариш учун қўшилган қиймат солигидан озод этиладиган хом ашёлар рўйхати

бешта идора томонидан тасдиқланар эди. Эндиликда бу рўйхат учта — Инвестициялар ва ташқи савдо вазирлиги, Божхона қўмитаси ва Фармацевтика тармоғини ривожлантириш агентлиги томонидан тасдиқланиши белгиланди.

Шунингдек, энди маҳаллий корхоналарнинг "GMP" сертификатини олиш билан боғлиқ харажатлари Фармацевтика тармоғини ривожлантириш агентлиги томонидан қўллаб-қўлланади. Корхоналарни модернизация қилишни молиялаштириш Тўғридан-тўғри инвестициялар жамғармаси иштирокида амалга оширилди.

Қишлоқ хўжалиги вазирлиги ва вилоят ҳокимларига 80 та туманни доривор ўсимликларни етиштиришга мослаштириб, плантациялар ташкил этиш топширилди.

Бу тажрибани кенгайтиришда кооперация ва оилавий тадбиркорлик учун назарда тутилган барча имтиёз ва молиялаштириш тартиблари татбиқ этилади.

Қайд этилганидек, доривор ўсимликларни қайта ишла-

диган корхоналар 2025 йил 1 январга қадар ускуна ва эҳтиёт қисмлар, хом ашё импортида божхона божидан озод қилинади. Уларга тайёр маҳсулотлар экспорти учун транспорт харажатларининг 50 фоизгача қисми қўллаб-қўлланади, ҳар 10 гектар плантацияларга сув чиқариш учун 600 минг сўмдан субсидия ажратилади, доривор ўсимликлар плантацияларига бошқа турдаги қишлоқ хўжалиги экинларини жойлаштиришга йўл қўйилмайди.

Давлатимиз раҳбари доривор ўсимликлар кластерлари ташкил этиш, худудлардаги олий таълим муассасаларида фармацевтика бўйича факультетлар очиб йўналишларини қўллаб-қувватлади.

Йиғилишда муҳокама қилинган масалалар юзасидан мутасаддилар, соҳадаги етакчи корхоналар раҳбарлари ва доривор ўсимлик етиштирувчи тадбиркорлар сўзга чиқди. Президентимиз уларнинг тақдирини ва ташаббусларини амалга ошириш бўйича кўрсатмалар берди.

Ў.А.

БИЗ ва ЖАҲОН

ХОРИЖ МАТБУОТИ:

Ўзбекистоннинг янги ташқи сиёсий стратегияси сўнгги беш йил давомида ШҲТ фаолиятида яққол ўз ифодасини топмоқда

Хорижий оммавий ахборот воситалари Ўзбекистоннинг Шанхай ҳамкорлик ташкилотидagi раислигини кенг ёритмоқда.

Ўзбекистоннинг энг ўсувчан ва нуфузли халқроқ туризмлардан бири — Шанхай ҳамкорлик ташкилоти (ШҲТ)даги раислиги хорижий экспертлар ҳамжамияти ва чет эл оммавий ахборот воситаларининг диққат марказида турибди. Етакчи нашрлар мамлакатимизнинг 2022 йилда ШҲТга раислигидаги устувор йўналишларни очиб берувчи таҳлилий мақолаларни мунтазам эълон қилаётгани баробарида, Ўзбекистоннинг ташаббуси ва фаол иштироки асосида ўтказилаётган тадбирлар тўғрисидаги хабар-мақолаларни ҳам кенг ёритмоқда.

Уларда етакчи фикр шундан иборат: Ўзбекистон сўнгги йилларда прагматик ва фаол ташқи сиёсат олиб бораётгани кузатилаётганда ва бу нафақат минтақада, балки бутун дунёда ҳам янги кирраларни касб этмоқда. Индонезиянинг оммабоп "iNews" порталида эълон қилинган Ўзбекистоннинг "Region Plus" таҳлилий журналида чоп қилинган "Ўзбекистон — ШҲТ: кўп тармоқли ҳамкорликнинг янги кирралари" сарлавҳали мақолада Ўзбекистоннинг сўнгги беш йил ичидаги янги ташқи сиёсий стратегияси ШҲТ фаолиятида яққол акс этгани ургуланган.

Ўзбекистоннинг ташаббуси ва фаол иштироки асосида ўтказилаётган тадбирлар тўғрисидаги хабар-мақолаларни ҳам кенг ёритмоқда.

Уларда етакчи фикр шундан иборат: Ўзбекистон сўнгги йилларда прагматик ва фаол ташқи сиёсат олиб бораётгани кузатилаётганда ва бу нафақат минтақада, балки бутун дунёда ҳам янги кирраларни касб этмоқда. Индонезиянинг оммабоп "iNews" порталида эълон қилинган Ўзбекистоннинг "Region Plus" таҳлилий журналида чоп қилинган "Ўзбекистон — ШҲТ: кўп тармоқли ҳамкорликнинг янги кирралари" сарлавҳали мақолада Ўзбекистоннинг сўнгги беш йил ичидаги янги ташқи сиёсий стратегияси ШҲТ фаолиятида яққол акс этгани ургуланган.

Учрашув

ҲАМКОРЛИК АЛОҚАЛАРИ ЯНАДА МУСТАҲКАМЛАНАДИ

Олий Мажлис Қонунчилик палатаси Спикерининг биринчи ўринбосари А. Саидов АҚШ Конгресси Вакиллар палатаси ва Сенати масъул ходимлари билан учрашди.

Мулоқот аввалида А. Саидов меҳмонларни самимий қутлаб, 2017 — 2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегияси доирасида амалга оширилган ишлар, шунингдек, "Ҳаракатлар стратегияси сари" тамойили асосида кейинги беш йилликда мамлакатимизда амалга оширилган ислохотларнинг зарур сиёсий-ҳуқуқий, ижтимоий-иқтисодий ва илмий-маърифий асосларини яратиб беришга қаратилган Янги Ўзбекистоннинг 2022 —

2026 йилларга мўлжалланган тараққиёт стратегияси ҳамда "Инсон қадрини улуғлаш ва фаол маҳалла йили" да амалга оширишга оид Давлат дастури ҳақида маълумот берди. Учрашувда томонлар икки томонлама ҳамкорлик масалалари, Ўзбекистон — Америка парламенти аъзолари ўртасидаги алоқаларни мустаҳкамлаш ва кенгайтириш истиқболлари юзасидан фикр алмашди. Кейинги йилларда Ўзбекистон билан АҚШ ўртасидаги кўп қиррали ҳамкорлик жадал ривожланиб бораётгани мамнуният билан қайд этилди.

Сенат қўмитасида

УЙ-ЖОЙ БИЛАН БОҒЛИҚ ҲУҚУҚИЙ БЎШЛИҚЛАР ТЎЛДИРИЛМОҚДА

Олий Мажлис Сенатининг Суд-ҳуқуқ масалалари ва коррупцияга қарши курашиш қўмитаси экспертлар гуруҳи мажлисида "Қўп квартираларни уйларни бошқариш тизими такомиллаштирилиши муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида"ги қонун муҳокамадан ўтказилди.

Бу жараёнда сенаторлар, экспертлар, мутахассислар, Қорақалпоғистон Республикаси Жўрғори Кенгеси, халқ депутатлари вилоят, туман ва

шаҳар Кенгашлари доимий комиссия раислари, Ёшлар парламенти ҳамда оммавий ахборот воситалари вакиллари қатнашди.

Мулоқот

МЕМОРАНДУМ ИМЗОЛАНДИ

Кеча Олий Мажлис Сенати ҳузурдаги Ёшлар парламенти ҳамда Ички ишлар вазирлиги ўртасида ҳамкорлик меморандуми имзоланди.

Тадбирда Сенатнинг Ёшлар, маданият ва спорт масалалари қўмитаси раиси ўринбосари Дилором Тошмухаммедова, Ёшлар парламенти аъзолари ва ИИБ вакиллари иштирок этди.

Таъкидланганидек, бу меморандум келгусида ёшлар масалалари бўйича олиб борилаётган ислохот ва ташаббусларни қўллаб-қувватлаш борасида Ички ишлар вазирлиги ёш ходимлари билан Ёшлар парламенти аъзолари ўртасидаги ҳамкорликни мустаҳкамлаш, шу йўналишдаги ўзаро режа ва мақсадларни мувофиқлаштиришда муҳим аҳамият касб этади.

Тадбирда Олий Мажлис Сенати ҳузурдаги Ёшлар пар-

ламенти раиси Моҳистара Муҳаммадюсупова ҳам сўзга чиқиб, Ички ишлар вазирлиги тизимидаги ёш ходимларнинг мамлакат тараққиёти, унинг эртанги куни учун ўз ҳиссаларини қўшишда ушбу меморандум ва қўша дастурлар муҳим ўрин тутганини айтиб ўтди.

Шунингдек, мулоқот давомида 5 муҳим йўналиш, яъни гендер тенглик ва хотин-қизлар, илм-фан, маданият ва китобхонлик, рақамли технология ва инновациялар, ёшлар ҳуқуқлари ва қонунчилик ҳамда туризм, спорт, соғлом турмуш ва ижтимоий ҳимоя йўналишлари бўйича ҳам йиллик қўша дастур имзоланди.

«Халқ сўзи».

Олий Мажлис қуйи палатасида

Олий Мажлис Қонунчилик палатасининг қуйи кеча бўлиб ўтган мажлисида депутатлар суд-ҳуқуқ соҳасидаги ислохотларни янада такомиллаштириш, электрон ҳужжатлар ва электрон рақамли имзолардан фойдаланиш билан боғлиқ муносабатларни ҳуқуқий тартибга солиш, бир қатор кодексларга ўзгартиш ҳамда қўшимчалар киритишни назарда тутадиган қонун лойиҳаларини кўриб чиқдилар.

ҚОНУН ИЖОДКОРЛИГИГА КРЕАТИВ ЁНДАШУВ

Ҳуқуқбузарликлар профилактикаси соҳасини тартибга солувчи ягона ҳужжат яратилади

Мажлисида дастлаб депутатлар томонидан "Ҳуқуқбузарликлар профилактикаси тўғрисида"ги қонун лойиҳаси иккинчи ўқишда моддама-модда кўриб чиқилди.

Таъкидланганидек, мазкур қонун лойиҳаси билан ҳуқуқбузарликлар профилактикаси соҳасидаги қонун ва қонунности ҳужжатлари тизимлаштирилиб, соҳани тартибга солувчи ягона ҳужжат яратилади.

Бундан ташқари, лойиҳадаги нормалар билан вояга етмаган шахсга нисбатан ҳуқуқбузарлик содир қилганиги учун профилактика ҳисобга олиш ҳуқуқий таъсир чорасини қўллаш ўрнига, унинг жамиятга мослашувини таъминловчи замонавий механизм амалиётга жорий этилади. Ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар билан фуқаролик жамияти институтлари ҳамда нодавлат нотижорат ташкилотлари ўртасидаги ўзаро ҳамкорлик кучаяди.

Шунингдек, ҳуқуқбузарликлар профилактикаси соҳасидаги ишларнинг самардорлигини кўтариш борасида идоралараро комиссиялар фаолиятини ташкил этиш, ҳуқуқбузарликлар профилактикасини амалга оширишда фаол қатнашганларни рағбатлантириш тартиби ҳам белгилаб берилмоқда.

Мажлисида қонун лойиҳаси учинчи ўқишда қабул қилинди.

Ер участкаларини ажратилиши шаффофлик таъминланади

"Ер муносабатларида тенглик ва шаффофликни таъминлаш, ерга бўлган ҳуқуқларни ишончли ҳимоя қилиш ва уларни бозор активига айлантириш тизими такомиллаштирилиши муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида"ги қонун лойиҳаси ҳам муҳокамадан марказида бўлди.

Ер участкаларини ажратилишнинг барча учун тенг, шаффоф ва бозор тамойилларига асосланган тартибини жорий этиш, ерга оид мулкий ва ҳуқуқий муносабатларда барқарорликни таъминлаш, ерларни муҳофаза қилиш, ер эгаларининг мулк ҳуқуқларини кафолатлаш устувор масалалардан саналади.

Тақлиф этилаётган ушбу ҳужжат билан 4 та кодекс, 22 та қонунга ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш назарда тутилмоқда. Хусусан, 10 та қонун ҳужжатидан ер участкалари мерос қилиб қолдириладиган умрбод эгалик, доимий эгалик, вақтинча фойдаланишга берилиши назарда тутилган қоидалар чиқариляпти.

Депутатларнинг таъкидлашича, қонун лойиҳасининг қабул қилиниши орқали барча қонун ҳужжатларидаги ерга оид нормаларнинг ўзаро мувофиқлиги, ҳуқуқни қўллаш амалиётининг ягоналиги, энг муҳими, ер участкаларини ажратишда шаффофлик таъминланади.

Қизгин баҳс-мунозаралардан сўнг, ушбу қонун лойиҳаси депутатлар томонидан қабул қилинди.

Аччиқ, аммо очиқ гаплар

Чирчиқ дарёси азал-азалдан Тошкент вилоятидаги муҳим сув манбаларидан бири бағридан оқиб келувчи жилга ва сойлар ҳамда Писком, Қўксув, Чотқол, Угом дарёларининг мусоффо, шифобахш сувлари билан тўйинади. Нафақат Тошкент вилояти, балки қўшни Жанубий Қозғистондаги мингга гектар экинзорларни обихаёт билан таъминловчи бу мафтункор дарё қирғоқларида қўним топган ҳайвонот дунёси, сувидаги ноёб балиқлар ва турли жониворлар атроф-муҳит экологик тизимида муҳим ўрин тутаяди.

Аммо, афсуски, бугун бу дарё кўз ўнгимизда ўзининг табиий тароватини йўқотиб бораёпти. Ўзбекистон Республикасининг "Сув ва сувдан фойдаланиш тўғрисида"ги Қонуни ва бошқа тегишли ҳуқуқий-норматив ҳужжатлар талабларига риоя этилиши ҳолатини таҳлил қилиш жараёнида бунга яна бир бор амин бўлдик. Зеро, Чирчиқ дарёсининг табиий ресурсларидан оқилона фойдаланиш, атроф-муҳит мусоффолигини сақлаш, дарё ўзани бўйлаб мавжуд бўлган ер ости бойлиқларини келажак авлодга зиёнсиз етказиш мажбурийятларига кейинги йилларда қирғоқларда ўрнашиб олган бир қатор тадбиркорлик субъектлари томонидан мутлақо амал қилинмаяпти. Дарё қирғоғидаги корхона ва цехлар баҳорги кўзиқориндек "бола-лаётгани", устига-устак қарьерларда иш кечаю кундуз узлуксиз давом этиши — тонналаб кум-шағал қайта ишланари тўфайли табиий муҳитга жиддий зарар етаетгани негандир тегишли мутасаддиларни ташвишга солаётгани йўқ.

ХОРИЖ МАТБУОТИ:

Ўзбекистоннинг янги ташқи сиёсий стратегияси сўнгги беш йил давомида ШХТ фаолиятида яққол ўз ифодасини топмоқда

Словакиянинг "Финансовая газета" нашрида "Шанхай ҳамкорлик ташкилоти учун янги имкониятлар" сарлавҳаси остида эълон қилинган мақолада Ўзбекистон ҳукумати ШХТга 2022 йилда раислик қилишга алоҳида аҳамият бераётганига эътибор қаратишган. Газетада ШХТга раислик қилиш чоғида Ўзбекистон амалга оширишни режалаштирган ҳаракатлар санаб ўтилган экан, "булар савдо-иқтисодий, сармоявий ва саноат кооперациясини чуқурлаштириш, камбағалликни камайтириш ва озиқ-овқат хавфсизлиги каби муҳим соҳаларда ҳамкорликни кенгайтиришдан иборат. Шунингдек, ШХТ салоҳиятидан юқори технологиялар, инновациялар, маданий-гуманитар, соғлиқни сақлаш ва иқлим ўзгаришига қарши курашда кенг фойдаланиш ҳам режалаштирилмоқда", дея қайд этилади.

Мисрнинг "Асия ал-Йаум" ва "ал-Хабар ал-Йаум" газеталарида чоп этилган Ўзбекистоннинг Шанхай ҳамкорлик ташкилотидан раислиги мавзусига бағишланган таҳлилий мақолада Ўзбекистоннинг ШХТдаги раислиги нафақат маъмурий ташкилот, балки улкан геосиёсий ва геоиқтисодий макон ривожланишида янги босқич бошланган паллага тўғри келгани алоҳида таъкидланган.

Қайд этилганидек, ШХТ халқаро муносабатларга ўзаро ишонч, тинч-тотув яшаш, яхши қўшничилик ва ўзаро манфаатли ҳамкорликка асосланган ривожланиш, бир-бирининг ички ишларига аралашмаслик та-

мойилларини ўзида мужассам этган "Шанхай руҳи"ни олиб кирди.

ШХТ бугунги кунда ижтимоий-иқтисодий ҳамкорликнинг энг муҳим минтақаси ҳисобланади. Бу минтақа хом ашё, ишлаб чиқариладиган товарлар бозори ва малакали ишчи кучига эгаллиги жиҳатидан ўзини ўзи таъминлайди, бу эса унинг салоҳияти-ли минтақа сифатидаги иқтисодий истиқболдан далолат беради.

Россияда чоп этиладиган "Независимая газета"да ёзилишича, Ўзбекистон ШХТ доирасида ўзининг ҳар бир тақлифини батафсил баён қилмоқда: "буни қилмоғимиз лозим — яқунда натижага эришамиз". Ўзбек дипломатияси ниятида ўзига хос хусусиятга эга, у ўзининг афзалликлари ҳаммага тушунтириб бера олди — шунинг учун у бизнинг беқарор давримизда тобора оммалашиб, юқори талабга айланган бормоқда. Тошкентнинг ШХТга раислиги эса бунинг тасдиғидир, дейилади мақолада.

Латвиянинг нуфузли "Freecity" ахборот порталида қайд этилганча, яқунда Ўзбекистон ШХТнинг улкан салоҳиятини амалий жиҳатдан муҳим бўлган соҳаларда — транспорт, ўзаро боғлиқлик ва логистика, инновация ва рақамли ривожланиш, маданий ва халқ дипломатияси соҳаларида ҳамкорликни ривожлантиришга йўналтириш зарурлигини очик-ойдин айтмоқда.

Бу йўналишдаги долзарб ташаббуслардан бири — Ўзбекистон — ШХТ индустриал зонасини ташкил этишдир. Бу ШХТга аъзо давлатлар ва хорижий инвесторларнинг қўшма йўлқоғларини амалга ошириш имконини бе-

ради. Жорий йилда режалаштирилган тадбирлар — Иқтисодий форум, Саноат новациялари ҳафталиги, ШХТ минтақаларининг кичик ва ўрта бизнес форуми, Саноат кооперациясини ривожлантириш форуми, Сайёҳлик форуми, ШХТ минтақалари раҳбарларининг форуми ҳам ана шу максатда хизмат қилади.

Ўз навбатида, Хитойнинг етакчи "Синхуа" ахборот агентлиги ўз муштарилари ўртасида Ўзбекистоннинг ШХТга раислиги тадбирлари доирасида таъкидланган халқаро яриммарафон ҳақидаги ахборотни тарқатишди. Агентликнинг хабар беришича, бундай спорт муسابақасини ўтказишдан мақсад ШХТ доирасидаги маданий-гуманитар алоқаларни қўллаб-қувватлашдан иборат. Спорт фестивалида ШХТ оиласи давлатларидан югурувчилар, шунингдек, бошқа мамлакатлардан иштирокчилар қатнашди. Яриммарафон Ўзбекистон раислиги остида 2022 йил сентябрь ойида Самарқандда бўлиб ўтадиган ШХТ давлат раҳбарларининг бўлажак саммитига бағишланган қатор тадбирларни бошлаб берди, дейилади материалда.

Умуман олганда, хорижий оммавий ахборот воситаларида таъкидланганича, ШХТнинг Самарқанддаги саммити ташкилотни янада ривожлантириш йўлидаги муҳим қадам сифатида тарихга кирадиган йирик сиёсий ва дипломатик форумга айланishi кутилаетир. Ўзбекистоннинг фаол, очик, прагматик ва конструктив ташқи сиёсати эса бўлажак саммит доирасида муҳим қарор ва ҳужжатлар қабул қилиш учун мустақам замин яратяди.

«Дунё» АА.

ҲАМКОРЛИК АЛОҚАЛАРИ ЯНАДА МУСТАҲКАМЛАНАДИ

2015 йилнинг сентябрь ойида Ўзбекистон БМТ саммитида эълон қилинган Барқарор ривожланиш мақсадларининг миллий даражада бажарилиши бўйича шартларини қабул қилганлиги ва 2018 йил 20 октябрда Ўзбекистон Республикаси Вазирилари Маҳкамасининг "2030 йилгача бўлган даврда барқарор ривожланиш соҳасидаги миллий мақсад ва вазибаларни амалга ошириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги қарори қабул қилинганлиги тасдиқланди.

Қайд этилганидек, ушбу ҳужжат ўзида 16 та мақсад ва 225 та вазибани қамраб олган бўлиб, Президентининг ташаббуси билан қабул қилинган Ҳаракатлар стратегияси ҳамда Тараққиёт стратегияси билан тўлиқ ҳам-оҳандир. Шу боис унинг асосида парламентни ишлов қилиш, аҳоли учун қулай шарт-шароит яратиш, одамлар саломатлигини муҳофазалаш, иқтисодиётни ривожлантириш бўйича тизимли ишлар амалга оширилмоқда. Президентининг Шавкат Мирзиёев Олий Мажлис Қонунчилик палатасининг биринчи йиғилишидаги нутқида "Бундан буён Бирлашган

Миллатлар Ташкилотининг Барқарор ривожланиш мақсадларини бажариш бўйича вазирилари ҳисоботларини эшитишни йўлга қўйиши лозим" дея таъкидланган эди.

Шу нуктага назардан, Олий Мажлис Қонунчилик палатаси ва Сенати Кенгашларининг 2020 йил 27 февралдаги "Ўзбекистон Республикасини барқарор ривожлантириш соҳасидаги Миллий мақсадлар ва вазибаларнинг 2030 йилгача бўлган даврда амалга оширилишини назорат қилиш бўйича Парламент комиссиясини тузиш тўғрисида"ги қўшма қарори мамлакатимизда 2030 йилга қадар юқорида келтирилган кенг қўламли мақсадларга ҳам-оҳанг эканини тасдиқловчи муҳим ҳужжатлиги қайд этилди.

АҚШ томони Ўзбекистоннинг ташқи олам билан очик, дўстона ва ўзаро манфаатли шериклик сари ташлаётган ишончли қадамларига юқори баҳо берди. Учрашувда томонлар Ўзбекистон — АҚШ ҳамкорлигини долзарб масалалари бўйича мунтазам алоқаларни ривожлантиришга келишиб олдилар.

«Халқ сўзи».

ҚОНУН ИЖОДКОРЛИГИГА КРЕАТИВ ЁНДАШУВ

Фирибгарлик учун жазо кучайтириладими?

Мажлисида "Ўзбекистон Республикасининг Жиноят кодексига ўзгариш ва қўшимчалар киритиш ҳақида"ги қонун лойиҳаси иккинчи ўқишда моддама-модда кўриб чиқилди. Қонун лойиҳаси билан ахборот-коммуникация тизимлари орқали ўзганинг мол-мулкни талон-торож қилиш билан боғлиқ ўғрилик жиноятлари қўл урганларга нисбатан жазо чоралари кучайтирилмоқда. Яъни ахборот технологияларидан ёки электрон тўлов воситаси ёхуд масофавий хизмат кўрсатиш тизимидан фойдаланиб содир этилган фирибгарлик жинояти учун жавобгарлик Жиноят кодекси 168-моддасининг учинчи қисмига оғирлаштирувчи ҳолат сифатида киритиш белгиланмоқда.

Қонун лойиҳасининг қабул қилиниши жисмоний ва юридик шахсларнинг электрон пул маблағларини яширин равишда талон-торож қилишнинг олдини олишга, ушбу турдаги жиноятларни квалификациялашда аниқ норма белгиланишига хизмат қилади. Мажлисида қонун лойиҳаси депутатлар томонидан қабул қилинди.

Электрон далиллардан фойдаланишнинг тартиби белгиланади

Қонунчилик палатасининг мажлисида кўриб чиқилган наватдаги ҳужжат — "Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгариш ва қўшимчалар киритиш ҳақида"ги қонун лойиҳаси бўлди. Таъкидланганидек, қонун лойиҳаси билан процессуал кодексларни тақомиллаштириш, суд амалиётидаги муаммоларни бартараф этиш мақсадида Жиноят-процессуал кодекси, Фуқаролик процессуал кодекси, Иқтисодий процессуал кодекс, Маъмурий суд ишларини юритиш тўғрисидаги кодексга ҳамда "Суд экспертизаси тўғрисида"ги Қонунга тегишли ўзгариш ва қўшимчалар киритилмоқда. Яъни жиноий, фуқаролик ва иқтисодий суд ишларини юритиш жараёнида электрон далиллардан фойдаланишнинг ҳуқуқий асоси ва тартиби белгиланаётир.

Хусусан, лойиҳа билан Жиноят-процессуал кодексига электрон далиллардан фойдаланишнинг ҳуқуқий асослари киритилмоқда. Унда электрон далилларга қандай ҳужжатлар, маълумотлар киритилиши назарда тутилмоқда. Яъни овозли ёзувлар, видеоёзувлар, кинотасвир ва фотосуратлардан иборат маълумотлар электрон далиллар ҳисобланиши назарда тутилмоқда. Қонун лойиҳасининг қабул қилиниши, процессуал қонунчиликдаги бўшлиқларни бартараф қилишга, янги институтларни жорий этишга, одил судлов сифатини оширишга, суд иш юритишнинг тақомиллаштиришга ҳамда Ўзбекистон Республикасининг халқаро рейтинг ва индекслардаги ўрнини яхшилашга хизмат қилади. Мажлисида қонун лойиҳаси депутатлар томонидан қабул қилинди.

Айрим камчилик ва бўшлиқлар бартараф этилади

Халқ вакиллари "Электрон рақамли имзо тўғрисида"ги қонун лойиҳасини биринчи ўқишда муҳокама қилди. Қонун лойиҳаси Ўзбекистон Республикасида электрон ҳужжатлар ва электрон рақамли имзолар (ЭРИ)дан фойдаланиш билан боғлиқ муносабатларнинг ҳуқуқий тартибга солишда баъзи камчилик ва бўшлиқларни бартараф этишга йўл очади. Амалдаги электрон ҳужжатлар ва электрон имзолардан фойдаланиш амалиётини сақлаб қолган ҳолда қўшимча қулайликлар яратишга имконият туғдиради.

Тақдир этилаётган қонун лойиҳасига "вақт штамп" ба-рифи киритилиб, унда ЭРИ билан имзоланган, имзоланаётган ахборотга бевосита алоқадор ва имзоланаётган ҳужжатнинг кўрсатилган вақтда мавжудлигини тасдиқловчи электрон ҳужжат шакли

эканлиги белгиланган. Қонун лойиҳасига "ишончли ўқинчи томон" тушунчаси ҳам киритилган. Унинг ёрдамида Ўзбекистон Республикасида хорижий ЭРИни тан олиш ва Ўзбекистон электрон рақамли имзоларини чет элдан тан олиш функциялари бажарилиши кўзда тутилган. Бундай зимматнинг йўқлиги бошқа давлатлар билан трансгеаравий ўзаро ҳамкорликда ЭРИдан фойдаланиш қўламини чеклаш мумкин. Депутатларнинг айтишича, ушбу қонун лойиҳасининг қабул қилиниши электрон ўзаро ҳамкорлик иштирокчиларига қулайлик яратиш билан бирга, ЭРИдан фойдаланишда юзага келадиган тўсиқларнинг олдини олади. Қонун лойиҳаси депутатлар томонидан қўзғатиш муҳокамадан ўтказилиб, биринчи ўқишда қабул қилинди.

Махсус иқтисодий зоналар иштирокчиларига имтиёзлар берилади

Олий Мажлис қўйи палатасининг наватдаги мажлисида депутатлар "Ўзбекистон Республикаси Солиқ кодексининг 473-моддасига ўзгариш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида"ги қонун лойиҳасини биринчи ўқишда кўриб чиқди. Таъкидланганидек, Президентининг 2021 йил 20 август кунли мамлакатимиз тадбиркорлари билан ўтказган очик мулоқоти доирасида белгиланган вазибалар ижросини таъминлаш ҳамда давлатимиз раҳбарининг 2021 йил 14 сентябрдаги тегишли қарорига асосан ушбу қонун лойиҳасини ишлаб чиқиш топширилган.

Юқоридagi қарор ҳамда 100 дан ортиқ эркин иқтисодий зоналар иштирокчиларига мувофиқ, ишлаб чиқилган маъмурий ҳужжатлар тахрибаси ҳам синдирилди. Мажлисида айтиб ўтилганидек, қонун лойиҳасининг қабул қилиниши натижасида махсус иқтисодий зоналар иштирокчилари тасаруфидан қўшимча маблағлар сақлаб қолинадилар. Энг муҳими, тадбиркорларда маъмурий маблағларни янги корхоналарни ташкил этиш, модернизациялаш, техник ва технология қайта жиҳозлаш, маъжуд ишлаб чиқаришларни кенгайтиришга йўналтириш имконини пайдо бўлади. Қизгин савол-жавоб ва давомли тортишувлардан сўнг қонун лойиҳаси депутатлар томонидан қабул қилинди.

Раҳим ШЕРҚУЛОВ («Халқ сўзи»).

УЙ-ЖОЙ БИЛАН БОҒЛИҚ ҲУҚУҚИЙ БЎШЛИҚЛАР ТЎЛДИРИЛМОҚДА

Экспертларнинг таъкидлашича, сўнгги беш йилда 37 мингдан ортиқ кўп қавратли уйлардан фойдаланишнинг техник хавфсизлик коидаларига риоя этилишини ўрганиш жараёнида 61 мингдан зиёд ҳолатда кўчмас мулк эгалари томонидан уй-жой фонди ва унга туташ ҳудудларда ўзбошимчилик билан қурилмалар барпо қилингани аниқланган. Бу камчиликларни бартараф этиш юзасидан мажбурий кўрсатмалар берилган.

Бирок қонунчи қурилмаларни мажбурий тартибда бузишга оид судларга ариза беришда олдиндан давлат божи тўловини амалга ошириш белгилангани туфайли бу мазмундаги материаллар судларга тақдим этишда қатор қўйинчиликларга дуч келинмоқда. Қайд қилинганideк, амалдаги қонунчиликда уй-жой мулкдорлари ширкатлари кўп квартиралли уйга туташ ер участкасини ободонлаштириш бўйича ҳамда аҳолига бошқа хизматлар кўрсатилган ва ишлар бажаришдан қўқатилган бўлиши таъкидланган. Бу камчиликларни бартараф этиш юзасидан мажбурий кўрсатмалар берилган.

Миллий қонунчилигимиздаги шу каби ҳуқуқий бўшлиқларни тўлдирish мақсадида ишлаб чиқилган ва муҳокамадаги қонун билан Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексга, Солиқ кодексига ҳамда "Давлат божи тўғри-

Ўрганиш

ҲАР БИР ПАРЛАМЕНТ СЎРОВИ ДОИМИЙ ЭЪТИБОРДА

Олий Мажлис Сенати томонидан парламент сўровлари юбориш ва ҳар бирини назоратга олиш яхши йўлга қўйилган. Натижада ушбу сўровларда кўтарилган масалаларнинг ақсарияти ҳал бўлмоқда. Бунга қўшмада парламент юқори палатасининг Хотин-қизлар ва гендер тенглик масалалари қўмитаси томонидан Вазирилари Маҳкамасига юборилган Ёнгил саноат ва чарм саноати корхоналарида хотин-қизларнинг меҳнат ҳуқуқларини ҳимоя қилиш ҳолати хусусидаги парламент сўрови мисолида ҳам кўриш мумкин.

Жорий йил 6-7 апрель кунлари Сенат қўмитаси раиси М. Қодирқонова ва сенатор Г. Маруфова парламент сўрови натижалари бўйича ўрганишлар олиб борди. Аниқроқ айтганда, сенаторлар "Ўзармсанонат" уюшмаси ва унга аъзо корхоналарнинг ушбу йўналишдаги фаолиятини жойига чиқарган ҳолда ўрганишди. Айна жараёнда парламент сўровида белгиланган камчиликларни бартараф этиш бўйича қўрилган

«Халқ сўзи».

сида"ги Қонунга тегишли ўзгариш ва қўшимчалар киритилмоқда. Қонуннинг ҳаётга татбиқ этилиши кўп квартиралли уйлари сақлаш ва улардан фойдаланишда қонунобузилиш ҳолатларининг олдини олиш, кўп квартиралли уйларидаги муҳандислик-техник коммуналхизматлар ва унинг конструктив таъминоти бўйича қўрилган бардошчиликни сақлаб қилиш ҳамда аҳолининг хавфсиз яшашига хизмат қилади. Қолаверса, қонунчиликка киритилаётган ўзгаришлар бошқарув органлари молиявий барқарорлигини таъминлаш, кўп квартиралли уйлари бошқаруши тизимида рақобат муҳитини яратиш, аҳолига сифатли сервис хизматлари кўрсатишнинг янги шакллари амалиётга татбиқ қилиш, уй-жой фондларини сақлаш борасида кўчмас мулк эгалари томонидан билдирилмаётган қўллаб-қувватловларнинг олдини олишда муҳим аҳамият касб этади.

Мажлис яқунда экспертларнинг қонун бўйича тавсиялари тайёрлаиб, Сенат қўмитасига тақдим қилинди.

«Халқ сўзи».

ВАЗИФАЛАР ИЖРОСИ БЎЙИЧА ДЕПУТАТЛИК ВА ЖАМОАТЧИЛИК НАЗОРАТИНИ КУЧАЙТИРИШГА МАСЪУЛМИЗ

Ижтимоий муҳофазага муҳтож қатламга ўғай кўз билан қараш уларни қўйиб турган муаммоларни ҳал қилмайди. Ақинча, бундай муносабат вазиятни борган сари чигаллаштиради. Президентимиз пойтахтимизнинг Олмазор туманидаги 102-сонли заиф эшитувчи болалар учун ихтисослаштирилган мактаб-интернатга ташрифи давомида бу масалаларга батафсил тўхталиб, айрим воқеаларни эслади, ҳолатга реал қараб, муҳим вазибаларни белгилаб берди.

Муносабат

Давлатимиз раҳбари ижтимоий ҳимояга, ўзгалар кўмагига муҳтож бўлган шахсларга эътибор ва ғамхўрлик кўрсатиш ҳақида гапирар экан, Қурьонни қаримнинг "Раҳмон" сурасидаги "Яхшиликнинг муқофоти фақат яхшиликдир", деган оятини эслатиб ўтди.

Йиғилишида ижтимоий муҳофазага муҳтож қатламни қўллаб-қувватлаш бўйича давлат сиёсатининг қатъий йўналиши кўрсатиб берилди. Янги Ўзбекистонни кўрсатиб этиш йўлидаги ишловчи ахборотни сақлаб қилиш ҳамда аҳолининг хавфсиз яшашига хизмат қилади. Қолаверса, қонунчиликка киритилаётган ўзгаришлар бошқарув органлари молиявий барқарорлигини таъминлаш, кўп квартиралли уйлари бошқаруши тизимида рақобат муҳитини яратиш, аҳолига сифатли сервис хизматлари кўрсатишнинг янги шакллари амалиётга татбиқ қилиш, уй-жой фондларини сақлаш борасида кўчмас мулк эгалари томонидан билдирилмаётган қўллаб-қувватловларнинг олдини олишда муҳим аҳамият касб этади.

Мажлис яқунда экспертларнинг қонун бўйича тавсиялари тайёрлаиб, Сенат қўмитасига тақдим қилинди.

«Халқ сўзи».

ННТ ва ижтимоий шериклик

Олий Мажлис Сенатида "Аҳолининг ижтимоий ҳимояга муҳтож қатламларининг ҳуқуқий ёрдам олишини таъминлашда ННТнинг роли" мавзусида давра суҳбати бўлиб ўтди.

Давра суҳбати

Унда Сенатнинг Хотин-қизлар ва гендер тенглик масалалари қўмитаси аъзолари, Оила ва хотин-қизлар давлат қўмитаси, USAIDнинг ҳуқуқий ислохотлар дастури (LRF), нодавлат нотижорат ташкилотлари вакиллари иштирок этди.

Ўзбекистонда ижтимоий шерикликни мустақамлаш ва Андижон ҳамда Хоразм вилоятларида аҳолининг ижтимоий ҳимояга муҳтож қатламлари учун юридик хизматлардан фойдаланиш имкониятларини яхшилаш" лойиҳаси дои-

бор ота ёки онага солиқ имтиёзлари каби тартиб-тамоиллар мустақамлаб қўйилди.

Эътиборлиси, ушбу қонун ногиронлиги бўлган шахсларни давлат томонидан қўллаб-қувватлаш тизимини тубдан тақомиллаштиришда муҳим ҳуқуқий асос бўлди. Қонун ижросини таъминлаш йўлида ўтган даврда бир қатор ишлар амалга оширилди. Хусусан, қонун талабига кўра, таълимнинг барча босқичида тегишли шароит яратилди, маҳаллий ҳокимликлар ногиронлиги бўлган шахсларнинг уй-жой шартини яхшилашга масъул бўлди.

Бир пайтлар Саҳоват, Меҳрибонлик уйлари, махсус интернатлар назардан узокроқ тутилган бўлса, кейинги йилларда бу йўналишга алоҳида эътибор қаратиш мутасадди раҳбарларнинг усул-вор вазибаларидан бири сифатида белгиланди. Яъни давлатнинг сиёсати, раҳбарларнинг муносабати бутунлай ўзгарди.

Хусусан, ўтган йили 25 марта қабул қилинган Президент Фармони билан кексалар ва ногиронлиги бўлган шахсларнинг ижтимоий қўллаб-қувватлаш, Саҳоват ва Муруват интернат уйлари-ни яхшилаш чоралари кўрилди.

Тиббий-ижтимоий хизматларни ривожлантириш агентлиги ташкил этилиб, Саҳоват ва Муруват уйлари, фахрийлар санаторий ва пансионатлари, бошқа қатор тиббий-ижтимоий муассасаларнинг тасарруфига ўтказилди. Маъмурий интернат-уйларда яшовчи 9 минг 400 нафар кекса ва ногиронлиги бўлган шахслар ҳамда 18 минг нафар ёлғиз фуқаро тиббий қўриқдан ўтказилди.

Бундан ташқари, "Замин" жамғармаси билан ҳамкорликда заиф эшитувчи минглаб болалар рақамли эшитиш мосламалари билан таъминланди, ўндан ортиқ кўзи охижларга ихтисослаштирилган мактаб-интернатлар ёрдамида товуш-нутқ воситалари билан хизматланди. Ногиронлиги бўлган минглаб болалар протез-ортопедия мосламалари, пультли аравачалар билан таъминланди.

Давлатимиз раҳбари маъмурий бирма-бир кўрсатиб ўтди. Ўзбекистон Халқ демократик партияси аъзбиаманд қатламнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоялаш бўйича кейинги йилларда улкан ислохотлар амалга оширилаётганини, бу борадаги муаммоларни ҳал этиш учун қатта ресурс ва имкониятлар сафарбар этилаётганини қўллаб-қувватлади.

Партияимизнинг халқ депутатлари маҳаллий Кенгашларидаги гуруҳлари, парламент қўйи палатасидаги фракцияси маъмурий йўналишда қабул қилинган қонун, қарор ва фармонлар ижроси бўйича депутатлик ҳамда жамоатчилик назоратини кучайтиришга ўзини масъул деб билади.

Депутатлар ҳамда партия фаоллари жойларга чиққан ҳолда назорат-таҳлил тадбирлари олиб борапти, халқ депутатлари маҳаллий Кенгашларининг доимий комиссия ва сессияларида муаммо ташкилотларнинг ахборотлари эшитилипти. Аммо, тан охиж кекса, бу ердадаги фаолиятимизда изчиллик беришга, барча депутатлик биришларимиз бундан тўғри хулоса чиқарган ҳолда, партияимиз электорати манфаатлари ҳимояси йўлида қатъий позиция кўрсатиши талаб этилади.

Ўлғубек ИНОЯТОВ, Олий Мажлис Қонунчилик палатаси Спикерининг ўринбосари, ЎзХДП фракцияси раҳбари.

МАБЛАҒЛАРИ ОНЛАЙН РЕЖИМДА ЎҒРИЛАШ ЖИНОЯТИ НЕГА КЎПАЙМОҚДА?

Жамиятда фуқароларнинг пластик карталари ва банк ҳисобларидан алдов-фирибгарлик йўли билан ахборот тизими, жумладан, ахборот технологияларидан фойдаланиб ёки тизимга руҳсатсиз кириш, ундан фойдаланиш орқали маблағларини ечиб олиш ҳолатлари кўпайиб бормоқда.

Унда Сенатнинг Хотин-қизлар ва гендер тенглик масалалари қўмитаси аъзолари, Оила ва хотин-қизлар давлат қўмитаси, USAIDнинг ҳуқуқий ислохотлар дастури (LRF), нодавлат нотижорат ташкилотлари вакиллари иштирок этди.

Фикр

Бу жиноятларнинг турлари кўп бўлиб, фуқаролардан тегишли органларга, депутатларга ҳам кўп мурожаатлар бўляпти. Масалан, ижтимоий тармоқлар орқали бирор одам, махсуслоқ рекламаси, хаво-ласи эълон қилиниб, пул ўтказил-гандан кейин етказиб бериш ваъ-

да қилинган ҳолда, товар етказиб берилмаслиги, кимдагир моддий ёрдам учун пластик карта қўйиш орқали пул йиғиб олиш турлари кўпайган. Шунингдек, кўп вазиятларда фуқароларнинг ишончига кириб, телефон рақамларига келган SMS-коди, верификация кодини сўраш орқали уларнинг пластик карталаридан маблағ ечиб олиш ҳолатла-

ри ҳам учраб турибди. Хусусан, телеграм гуруҳга одам қўшганлиги учун маблағ ўтказиб бериш ваъди қилиниши билан бирга, телефон рақам ва SMS-кодини сўраб олиб, маблағларни онлайн режимда ўғри-лаш жинояти ҳам мавжуд. Бундай жиноятлар SMS-код орқали бошқа мамлакатдан туриб амалга ошири-лиши мумкин.

Баъзан фирибгарлар "Оператор кўнғироғи", "Мессенжер орқали кўнғирок", "Банкдан карта бло-кировкаси ҳақида мобил оператор хабари" каби сохта хабарлар схе-маси орқали фирибгарлик опера-цияларини амалга оширмоқда. Бун-

дай фирибгарликлар, ўғриликлар бутун оммалашиб, ижтимоий хавфи ҳам охиб бормоқда. Шу боис бугун ҳаётнинг ўзи қонунчилигимизда фирибгарликнинг бундай турларини назарда тутишни тақозо этмоқда. Демак, Ўзбеки-стон Республикаси Жиноят кодек-сига ўзгаришлар киритиб, бундай жиноятлар учун жавобгарлик бел-гиланиши давр талабидир.

Олий Мажлис Қонунчилик пала-тасининг мажлисида кўриб чиқил-ган "Ўзбекистон Республикаси Жи-ноят кодексига қўшимча ва ўз-гаришлар киритиш ҳақида"ги қонун лойиҳаси билан ахборот-коммуни-

кация тизимлари орқали ўзганинг мол-мулкни талон-торож қилиш билан боғлиқ ўғ

ИФТОРЛИК — САВОБИ УЛУҒ АМАЛ, АММО ДАБДАБАБОЗЛИК ЭМАС

Муборак Рамазон ойи ўзининг шуқуҳ ва файзи билан давом этмоқда. Имон-эътиқодли ҳар бир юртдошимиз тилу дилида шукроналик билан ушбу табарруқ ойнинг савоби самарасидан баҳраманд бўлишга бел боғлаган.

Мушоҳада

Рамазон ойини Аллоҳ уммати муҳаммаднинг учун алоҳида баракотли, фазилатли қилиб қўйган. Рамазоннинг хусусияти, фазилати, баракаси жуда ҳам кўп ва беқиёс. Аввало, Рамазон Қуръон ойи дейилади. Чунки Қуръони карим шу ойда нозил бўлган. Хатми Қуръон ва таровеҳлар адо этиллагани, жини шайтонларнинг энг ёмонлари занжирбанд қилинадиган, раҳмат, мағфират, дуолар қабул бўладиган, хайр-саховат амаллари бажариладиган ва кўпбала фазилатлар ойна эканлиги оят қарима ҳамда ҳадиси шарифларда баён қилинган.

Мана шу улуг айём кунлари ўзини муслимонман деган киши борки, инсонпарварлик, вилоят, ҳамжамиятлик каби олижонду туйғуларга асосланган ислом дини мазмун-моҳиятидан келиб чиқиб, қўни-қўшни, маҳаллодошлари ҳолидан хабар олишга, эҳтиёжмандларга мурувват қилини қўзишга, бир-бирини ўзаро меҳр-оқибат кўрсатишга ошмақ.

Бу ой рўза тутиш билан бир қаторда, барикенглик, бирдамлик, тинчлик-осойишталикка сабаб бўлувчи меҳр-мурувват оий ҳамдир. Имом Термизий ривоятини, Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам одаларни бу ойда меҳр-мурувват кўрсатишга

қорлаб: “Эҳсонларнинг афзали Рамазон ойда қилингандир”, дея марҳамат этганлари келтирилган.

Салмон Форсий розияллоху анхудан ривоят ҳадисда Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам жумладан бундай дейдилар: “Бу ойда мўминнинг ризқи зиёда бўлади. Кимки у ойда бирорта рўзадорга ифторлик қилиб берса, унинг гуноҳлари кечирилди. Шунингдек, унга ҳам рўзадорнинг савобидан ҳеч қанча кам бўлмаган савоб берилди”. Шунда биз: “Эй, Расулulloҳ! Биз ҳаммамиз ҳам рўзадорга ифторлик қилиб бера олмаймиз-ку”, дедик. Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам: “Аллоҳ таоло бу савобни рўзадорга бир қултум сут ёки битта хурмо ёки бўлмаса бир хўплам сув билан ифторлик қилиб берган кишига беради. Кимки рўзадорнинг қоринини тўйғазса, Аллоҳ қиёматда унга ҳавзи кавсардан бир қултум сув ичиради, на-тижада у то жаннатга киргунича чанқамайди. Рамазон — аввали раҳмат, ўртаси мағфират, охири дўзахдан озод бўлиш оийдир”, дедилар.

Демак, кимки бирорта рўзадорга ифторлик қилиб берса, унинг гуноҳлари кечирилган экан ва ўзига ҳам рўзадорники би-

лан тенг савоб ёзилар экан. Бу ривоятдан бохабар юртдошларимиз муборак ойда имкон қадар рўзадорларга ифторлик беришга ҳаракат қилсин.

Астойдил, ҳолис савоб учун қилинган бағрикенглик, саховатпешалик чиндан-да эътирофга лойиқ. Атрофдагиларга кўз-кўзлаш, ўзини кўрсатиш, шунинг кетидан қандайдир маффаатга эришиш мақсадида қилинган саховат эса кибр ва манманлик белгисидир. Афсуски, моҳи Рамазонда амалга оширилаётган айрим тadbирларда ана шу иллат қўри-ни қолаётди.

Юқориди зикр этганимиз ҳадиси шарифда рўзадорга ифтор қилиб беришнинг савоби айтилиши билан бир қаторда, бунга моддий имконияти бўлмаганларга Аллоҳ таоло бу савобни рўзадорга бир қултум сут ёки битта хурмо ёки бўлмаса бир хўплам сув билан ифторлик қилиб берган кишига ҳам берилиши айтиб ўтилган.

Таассуфки, ифторлик беришда ҳам кимўзарга тўшмақдмиз. Қолаверса, бугун бу эҳсон тadbирини уйда эмас, ресторанларда катта жамоатни тайиб, ўта дабдабали дастурхон асосида

ўтказиш ҳам тобора урф бўлиб бормоқда. Ўзи истикомат қиладиган хонадонга яқинлари, қўни-қўшилари ва муҳтож кишиларни тақлиф этиб, камтарона қилинган ифторлик ҳар томонлама мақбулдир. Унда силаи раҳм, қўшилиқ ҳақи ва муҳтожларга кўмак ҳосил бўлади, риё, манманлик ва исрофдан узоқлашилади. Зеро, Аллоҳ таоло Қуръони каримда шундай марҳамат қилган:

“**Еб-ичинг ва исроф қилманг. Чунки У зот исроф қилувчиларни севмас**” (Аъроф сураси, 31-оят).

Яна бир мулоҳаза. Аслида ифторлик фақат тўп-тўп одам қақриб, зиёфат бериш эмас, балки муҳтож инсонларга озиқ-овқат маҳсулотларини харид қилиб бериш, даволанишга имконияти йўқ беморларга дори-дармон улашиш, эҳтиёжлари учун уларнинг қўлига, озми-кўпми, маблаг бериш ҳам ифторликдир.

Бу табарруқ ойнинг моҳияти-қимматини англаб, ўтказиб-тадбирларимиз, бажараётган амалларимизда, аввало, Яратган розилигини мақсад қилсаккина, муродга етишган бўламиз. Аллоҳ таоло ато этган барча неъматлар учун шукрона айтиб, бир-биримизга фақат ва фақат яхшиликни илсинсак, эзгу амаллар йўлида саъй-ҳаракат қилсаккина, ҳар бир кун илларга тенг бебаҳо ойнинг савобига эришишимиз мумкин, инша Аллоҳ.

Зайниддин ЭШОНҚУЛОВ,
Ўзбекистон муслимонлари идораси Самарқанд вилояти вакили.

Изланиш

КАСБ-ҲУНАР МАКТАБИДА БАЛИҚЧИЛИК СОҲАСИ БЎЙИЧА ИННОВАЦИЯ МАРКАЗИ ОЧИЛДИ

Фаргона вилоятининг балиқчилик энг ривожланган ҳудуди — Бешарик туманидаги 2-сонли касб-ҳунар мактабида балиқчилик тармоғини замонавий мезонлар асосида ривожлантириш мақсадида инновация маркази ташкил этилди. Шу тариқа марказда ўқув ва амалиёт хоналари, лаборатория, садок усулида балиқ боқиш ҳовузларида соҳага оид билимларни амалиёт билан ўзаро уйғунлаштириш имконияти яратилди.

— 2022 йилда оқ амур, лақа, Африка лаққаси каби турларини интенсив технологиялар ёрдамида парваришlash орқали 14 тонна сифатли балиқ маҳсулотлари етиштириш, ихтисослаштирилган фермер хўжалиқларига 100 минг дона

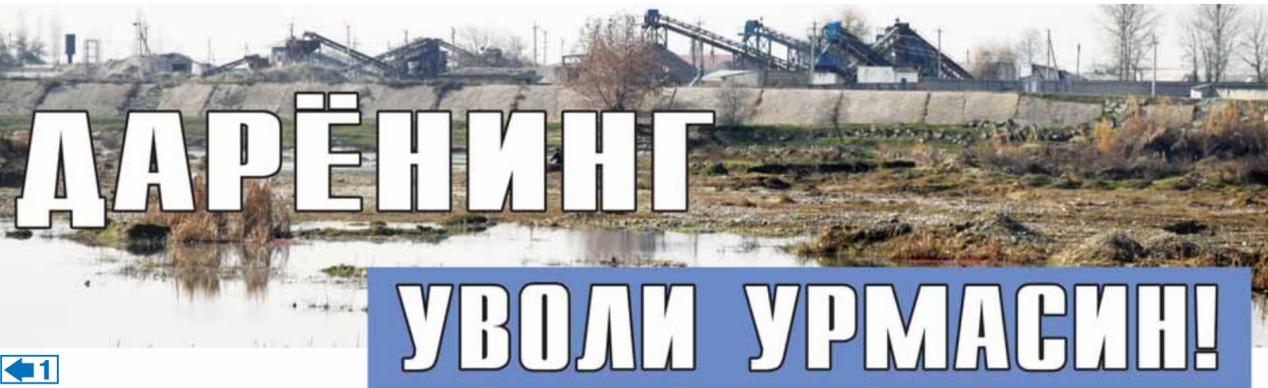
чавоқ етказиб бериш режалаштирилмоқда, — дейди касб-ҳунар мактаби директори Алишер Сотволдиев. — Айни пайтда билим даргоҳида ўз фаолиятини бошлаган балиқчилик йўналишида 62 нафар йигит-қиз таълим олмақда.

Марказда бир қатор туманларнинг балиқчиликка ихтисослаштирилган фермер хўжалиқлари ва аҳоли хонадонларига интенсив усулда балиқ боқиш ҳовузлари, омикта ем, автоматик озиқлантириш, ҳаво ва сув тозалайдиган хижозларни етказиб бериш борасида

ўзаро шартномалар имзоланди. Бундай маҳсулот ва хижозлар ишлаб чиқариш таълими усталари томонидан касб-ҳунар мактаби устaxonаларида тайёрланиб, арзон нархларда етказиб берилмоқда.

Бугунгача 20 дан ортиқ хонадонларга садок усулида балиқ боқиш ҳовузлари тайёрлаб берилди. Ҳозирда касб-ҳунар мактабида энергия тежамкор технологиялар яратиш устида ҳам илмий изланишлар олиб борилляпти.

Ботир МАДИЁРОВ
(«Халқ сўзи»).

Бу хусусда қайси тadbиркор билан гаплашсанг, маҳаллий аҳолини иш билан таъминлаётганини, вилоят газасига маблаг тушираётганини пеш қилади. Бирок биз фақат бугунги кунимиз билан яшашимиз керак эмаслиги ҳақида ҳеч ким бош қотирмапти. Вақоланки, табиий ресурслардан жиловсиз фойдаланишнинг оқибатларини биз Орол денгизи мисолида кўриб туришимиз.

Мамлакатимиз раҳбари шу йил 8 февраль кунини ўтказган видеоселектор йиғилишида Чирчиқ дарёси ўзанида қум-шағал олиш ишлари назоратсиз, пала-партиш олиб борилаётгани оқибатида ер ости чўчқ сувларининг захираси 30 метргача пасайиб кетганини афсус билан таъкидлагани ҳам бежиз эмас.

Аслида, Чирчиқ дарёси билан боғлиқ бугунги муаммолар келиб чиқатишининг олдини олиш йўлларини давлатимиз раҳбари бундан тўрт йил олдин белгилаб берган эди. 2018 йилнинг 9 июлида қабул қилинган “Ички бозорни қум-шағал материаллари билан барқарор таъминлаш бўйича қўшимча чора-тadbирлар тўғрисида”ги қарор Чирчиқ дарёсидан табиий бойликларни сақлаб қолган ҳолда келажак авлодга беталафот тақдим этишни назарда тутди.

Ушбу қарор мамлакатимизда сув объектларини муҳофаза қилиш тизимини такомиллаштириш, дарёлар, сойлар, жилгалар ва қўллар муҳофаза ҳудуди ҳамда ўзанларини тозалашга, шунингдек, аҳоли турмуш фаровонлигини юксалтиришга хизмат қилувчи қурилиш индустриясини ривожлантиришга, одамларнинг уй-жой шaroитини яхшилашда зарурий ҳом ашё саналган, ички бозорда талаб юқори бўлган қум-шағални арзон нархларда етказиб беришни барқарорлаштиришга йўналтирилган.

Амалда эса ижро масъулияти юклатилган вазирилик, тегишли ташкилот ва идоралар, ҳокимликлар бу ишларни амалга оширишда эътиборсизликка йўл қўйишляпти. Чунки дарё ўзани бўйлаб тартибсиз қавлаб олинаётган қум-шағалнинг ички бозордаги нархи ошма ошдики, арзонлашмади. Агар тегишли қонун ва қарорларга амал қилинганда эди, Чирчиқ дарёси ўзанини тозалашда фалс тadbиркорлик фаолияти турфи йўлга қўйилиб, давлат-хусусий шериклиги янада ривожланган, қонун талаблари ижроси

тўлиқ таъминланган бўларди. Президентимизнинг юқориди келтирилган қарори ижросини ўрганиш жараёнида Чирчиқ дарёси ўзанида содир этилаётган тартибсизликлар, амалдаги қонун-қондаларга бепсандлик қўлами катталигиндан хайратга тушиди.

Сирасини айтганда, ушбу қарорга асосан Фахуллодда вазиетлар вазирилик ҳузурида дарёлар ўзанларини тозалаш жараёнида қум-шағал материалларини қазиб олиш бўйича бюротмачи сифатида ташкил этилган “Хавфсиз дарё” давлат унитар корхонаси ўз вазифасини рисоладагидек уddалай олаётганига ишонми қўйин.

Қарорда белгиланганидек, “Хавфсиз дарё” ДУКнинг асосий вазиетларидан бири дарё ўзанларини тозалашда қум-шағал қазиб олиш учун тегишли лойиҳа ҳужжатларини тайёрлаш, улар бўйича экологик экспертиза хулосаларини олиш, Экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси ҳамда Давлат геология ва минерал ресурслар қўмитаси ходимлари билан биргаликда жойларга чиққан ҳолда дарёлар ўзанларини тозалаш ишлари олиб борилаётган участкаларни муттасил назорат қилишдан иборат. Афсуски, ушбу муҳим ҳужжатнинг сиёҳи қуриб улгурмасиданоқ ундаги долзарб вазиетлар ижроси ҳам унутилди.

Билдани маълумотларга кўра, Тошкент вилоятидаги мавжуд 64 та қум-шағал қарьерининг 42 таси айнан Чирчиқ дарёси ўзанида жойлашган. “Хавфсиз дарё” ДУК вилоятидаги 92 та ҳудудий дарё ва сойларнинг ўзанларини тўришлш, қирқоқларини мустақамлаш ва ортиқча қум-шағални олиб чиқиб кетиш бўйича тегишли субъектлар билан шартномалар имзолаган бўлса-да, амалда мақсад — дарё ўзанидан қум-шағал қавлаб олиш бўлиб қолаётди. Қолаверса, “Хавфсиз дарё” ДУК билан тadbиркорлар ўртасида тузилган шартномаларда қайд этилмаган ҳудудларда ҳам ноқонуний қазилш ҳолатлари кузатилмақда.

Тахлиллар шунини кўрсатадики, қум-шағал қазиб олиш жараёнида дарё ва сойларда ўзан тозалаш, топография, гидрология ва гидрогеологик лойиҳа-қидирув ишларини амалга ошириш, табиий ландшафт ва рельефнинг бузилишига йўл қўймаслик, қирқоқ эрозиясининг олдини

олиш ишларини амалга ошириш бўйича лойиҳавий ечимлар ишлаб чиқилмаган. Бу бевосита “Хавфсиз дарё” ДУК томонидан тегишли назорат ишлари қатъий йўлга қўйилмаганини кўрсатади. Акс ҳолда Чирчиқ дарёси ўзанидаги қарьерларда қум-шағал қавлаб олишда кимўзарга баҳшлаётган “уддабуронлар” дарё бағрига чанг солиб, тузалмас жароҳатлар қолдирмаган бўларди.

Маҳаллий аҳолининг таъкидлашча, маиший чикинди, ахлат қолган машиналар назоратсиз қирқоқларга эмин-эркин кириб, дарё ўзанининг исталган жойига юқини ағдариб кетмоқда. Бунга ўзимиз ҳам гувоҳ бўлдик. Қўплаб ҳудудларда қирқоқ бўйида жойлашган қорхона ва тadbиркорлик субъектлари инсон саломатлигига ҳавф солувчи чикиндиларни оқова сув сифатида дарёга бемалол ташлаб қўйган. Дарё бўйлаб қум-шағал саноят усулида қазиб олиниши натижада ўзанлар белгиланган чўқуриқдан анча пастлаб кетмоқда, табиий ҳудуди қон сайини кенгайиб бормоқда. Алапокибат, ер ости чўчқ сувларининг ифлосланиш даражаси ҳам муттасил ошиб, сув сатҳи кескин пасаймоқда.

Тошкент вилоятидаги пахта, галла, мева-сабзавот ва полиз маҳсулотлари экин майдонларининг 70 фоиздан ошмида да ҳолда аҳоли томоқлариди айнан Чирчиқ дарёси сувидан фойдаланилади. Қолаверса, дарё ўзани бўйлаб жойлашган юзлаб қишлоқлар аҳолиси дарёдаги чўчқ сув манбаини истеъмол қилади, — дейди Тошкент табиати муҳофаза қилиш прокурори Фаррух Бобороҳимов. — Афсуски, бугунги кунда дарё суви истеъмолга яроқсиз ҳолга келган. Чунки вилоятда фаолият юритаётган 176 та тош майдалаш қорхонасининг 106 таси дарё ва сойларнинг муҳофаза қилиш минтақаларида жойлашган. Улардан чиқаётган оқова сувлар эса тўғридан-тўғри, тиндирилмасдан дарёга оқизилмақда. Натижада дарё сувининг нефт маҳсулотлари, темир ва муаллақ моддалар билан ифлосланиш даражаси ортиб бормоқда. “Ўзгидромет” маркази маълумотига кўра, Чирчиқ дарёсининг бошланғич қисми — Чорвоқ сув ombори атрофидаги сув тарқибиди темир моддаси белгиланган меъёрлардан 1,2 марта, муаллақ моддалар эса 8,8 марта ортиқчилиги аниқланган.

Амалдаги қонун ва меъёрий ҳужжатларга кўра, аҳоли ва иқтисодиёт тармоқлари дарё сувидан ўз эҳтиёжи учун оқилона фойдаланиши, уни ифлосланишдан сақлаши, сув сатҳининг қамалиб кетишига йўл қўймаслиги, йилдан-йилга йиғилиб бораётган муаммоларни босқинча-босқинча бартараф этиши зарур. Муттасил ташкилот ва идораларнинг дарё ўзанида муттасил назорат ўрнатмагани, мавжуд қонунбузарликларнинг олди олилмагани ва тегишли қатъий чора-тadbирлар қўрилмагани тўғрисида дарёдаги тоза сув таркиби яроқсиз ҳолга келган. Хусусан, Тошкент вилояти “Сувқоова” ДУК таркибига кирувчи 4 та сув тозалаш иншооти ҳам Чирчиқ дарёсига иккиламчи сувини ташлайди. Иншоотларнинг ишлаш самарадорлиги ўта пастлиги боис тўлиқ тозаланмаган сув дарёни муттасил ифлослантириб келмоқда.

Дарё сувидан олинган тахлилларга кўра, тегишли меъёрдан азот аммоний — 7,8, азот нитрит — 12,4, темир моддаси — 2,6, биологик моддалар — 1,2, қимёвий моддалар — 2,1, муаллақ моддалар эса 8,7 мартаба ортиқча эканлиги маълум бўлган.

Ўтган даврда Тошкент вилояти прокуратораси томонидан олиб бориладиган ўрғанишлар натижасида Чирчиқ дарёсини оқова сувлар билан ифлослантираётган 26 та ҳолат аниқланиб, тегишли қоралар қўрилган. Афсуски, қўрилган таъсир чораларига қарамай, бундай ҳолатлар давом этаётди. Вазиетлар Маҳкамасининг 2019 йил 11 декабрдаги қарори билан тасдиқланган “Ўзбекистон Республикаси ҳудудидида сув объектларининг сувини муҳофаза қилиш ва санитариya-муҳофаза зоналарини белгилаш тартиби тўғрисида”ги Низом бандларида кўзда

Биз бу саволга жавоб излаб Тошкент вилояти экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш бошқармаси масъулларига қайта-қайта мурожаат қилсакда, орадан бир ойма яқин вақт ўттишига қарамай, Чирчиқ дарёси тақдирига, унинг табиий бойликлари муҳофазасига бевосита мурожаат жавобгар бўлган бу ташкилотдан таинили жавоб, на бир энлик маълумотнома олдик. Муттасилларнинг мана шундай локайдлиги тўғрисида Чирчиқ дарёси бугун ҳалокат ёқасига келиб қолди. Бу ҳар биримизни ташвишлантириши лозим. Зеро, “Она табиат” деган жумла бежиз айтилмаган. У биз учун муқаддасдир. Табиатга фақат даромад манбаи сифатида қарамастимиз, аксинча уни асраб-авайлашмасиз керак. Токи келажак авлодларимиз ҳам мавжланган дарёлар гўзаллигидан баҳра олсинлар.

Шодиёр МУТАҲАРОВ
(«Халқ сўзи»).

ТИББИЁТ ХОДИМЛАРИНИНГ КАСБҲУНАР МАКТАБИДА БАЛИҚЧИЛИК СОҲАСИ БЎЙИЧА ИННОВАЦИЯ МАРКАЗИ ОЧИЛДИ

- Терапия факультети:**
- Неврология кафедраси доценти;
 - Дерматовенерология ва косметология кафедраси доценти;
 - Психиатрия ва психотерапия кафедраси мудири;
 - Гематология ва трансфузиология кафедраси мудири;
 - Гастроэнтерология ва физиотерапия кафедраси мудири.

- Педиатрия факультети:**
- Акушерлик, гинекология ва перинатал медицина кафедраси ассистенти;
 - Клиник фармакология курси ассистенти;
 - Болалар асаб касалликлари кафедраси доценти;
 - 2-Акушерлик ва гинекология кафедраси профессори.

- Тиббий профилактика факультети:**
- Юқумли касалликлар кафедраси ассистенти;
 - Микробиология, иммунология ва молекуляр генетика асослари билан кафедраси доценти, ассистенти;
 - Клиник лаборатор диагностика кафедраси ассистенти; стажер ўқитувчиси.

- Менеджмент, ижтимоий ва бирламчи соғлиқни сақлаш факультети:**
- Нейрохирургия кафедраси доценти;
 - Оилавий тиббиёт кафедраси ассистенти;
 - Патанатомия ва суд-тиббий экспертизаси кафедраси ассистенти;
 - Ҳарбий тиббий экспертиза асослари ва ўсмирлар тиббиёти кафедраси ассистенти.

- Хирургия факультети:**
- Стomatология, болалар стоматологияси ва ортодонтияси кафедраси доценти, ассистенти;
 - 1-Стomatология кафедраси ассистенти;
 - 1-Хирургия кафедраси доценти, ассистенти.

Манзил: Тошкент шаҳри, Мирзо Улуғбек тумани, Паркент кўчаси, 51-уй. Телефон: 71-267-60-74.

КИЧИК НОВВОЙХОНА

керамик иситкичлар (тандир усулида)

Ишлаб чиқариш ҳажми, бир соатда:

- 1) Нон (лепёшка) — 60 та.
- 2) Булочкалар 15x15 см. — 108 та.
- 3) Сомса 12x12 см. — 128 та.
- 4) Пицца 45x45 см. — 20 та.

Электр энергияси истеъмоли сарфи — 8.4 кВт.

Ёнғинга хавфсиз, қучланиш ўзгаришига мослаштирилган (фаза номутаносблиги).

12 ойлик қафолат.

5 йил бепул сервис хизмати кўрсатилади.

Нархи 10 миллион 950 минг сўм.

Мурожаат учун телефонлар: 95-169-68-51, 71-279-38-54.

Халқ сўзи
Народное слово

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси Кенгаши, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати Кенгаши

Бош муҳаррир Ўткир РАҲМАТОВ

2020 йил 25 мартда Ўзбекистон Республикаси Президентини Администрацияси ҳузуридаги Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлигида 0001-рақам билан рўйхатга олинган. Нашр индекси — 229. Буюртма Г — 448. 31 726 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2. Баҳоиси келишилган нарҳда.

Газетанимиз ҳақидаги маълумотларни қўлаб олиш учун QR-қоғозини телефонингиз орқали сканер қилинг.

ТЕЛЕФОНЛАР:
Девонхона 71-233-52-55;
Котибият 71-233-10-28; Эълонлар 71-232-11-15.

Тахририятга келган қўёмалар тақриз қилинмайди ва муаллифга қайтарилмайди.

Газетанимиз етказиб берилиши учун обунани расмийлаштирилган ташкилот жавобгар.

Газета тахририят компьютер марказида термид ҳамда оператор М. Бегмуратов томонидан сақланади.

Газетанимиз подлиграфия ҳақидаги сифатли чоп этилишига “Шарқ” нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси масъул. Босмахона телефони: 71-233-11-07.

• МАНЗИЛИМИЗ:
100000,
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилик кўчаси, 32-уй.

Навбатчи муҳаррир — Д. Қаримов.
Мусаҳҳиҳ — С. Исмолов.

“Шарқ” нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонаси. Қорхона манзили:
Буюк Турон кўчаси, 41. ЎЗА якуни — 22.25 Топширилди — 22.45 1 2 3 4 5 6